

Het open Huis

” PASEN” IK ZIE U

gre scheringa

Kerkblad van de Protestantse
Gemeente Muiden
44e jaargang nr. 4, 10 april 2020

Pasen

Hij was twee nachten in het graf geweest
toen God Hem riep: "Sta op, Mijn Zoon!
de hele hemel viert nu feest,
de engelen staan juichend om Mijn troon.
Ga, zeg de mensen dat Ik door Uw lijden
hen uit de macht van dood en zonde wil bevrijden."

En bij die woorden wentelde de steen
en Christus stond omstraald door morgenzon.
De wachters vluchtten vol ontzetting heen,
alsof de dood hen achterhalen kon.
En toen heeft God twee engelen gezonden
die Christus' windsels hebben opgewonden.

En zij verkondigden de vrouwen dat
de Meester opgestaan was uit het graf.
Toen hoorde zij, die Hem het meest had liefgehad
haar naam. Maar Hij leek zò ver van haar af
dat zij alleen vol eerbied kon aanbidden.
En toen Zijn jong'ren treurden, stond Hij in hun midden.

Als toen, in Emmaüs, breekt Hij het brood;
Hij opent onze ogen, dat ook wij
zien hoe Hij leed voor ons tot in de dood
en zullen weten: Jezus kocht ons vrij.
Het sterven is geen einde, maar een nieuw beginnen.
Het is iets afstaan om het àl te winnen

Uit: Een open hand naar de hemel
Nel Benschop

Geeske Nauta

KERKDIENTEN IN DE GROTE KERK

Zolang de corona-maatregelen van kracht zijn is er op zondag GEEN kerkdienst. Dit duurt in ieder geval t/m Pinksteren.

Als ALTERNATIEF worden vanuit de Grote Kerk via internet korte overdenkingen met orgelspel uitgezonden.

Deze diensten vindt u op de website van de Protestantse Gemeente Muiden: **www.grotekerkmuiden.nl**

donderdag 9 april, 19.30 uur Witte Donderdag

vrijdag 10 april, 19.30 uur Goede Vrijdag

zaterdag 11 april, 21.00 uur Stille Zaterdag

zondag 12 april, 10.00 uur 1e Paasdag

en verder daarna elke zondag om 10.00 uur.

NB: de internetdiensten zijn te beluisteren vanaf het tijdstip waarop de normale kerkdienst zou beginnen

Pasen in dagen van corona

Ineens zijn veel normale aspecten van ons leven niet meer gangbaar. Corona heeft in korte tijd ons bestaan en *samen*leven ingrijpend veranderd. Eens te meer beseffen wij de kwetsbaarheid van onze gezondheid, maar ook hoe afhankelijk we zijn van elkaar. Bijzonder hard is de confrontatie met bezorgdheid om ons welbevinden. Contact maken kan alleen nog op afstand zonder elkaar aan te raken, of per telefoon of beeldverbinding. Zoals zovelen ben ik geworden tot een thuiswerker, die via telefoon en computer verbonden is met de buitenwereld. Dat is enorm wennen.

Het motto van onze kerkgemeenschap is 'De lofzang gaande houden'. Dat is eeuwen en eeuwen zo gegaan in onze kerk. Zondag op zondag. Week op week. Jaar op jaar. Eeuw op eeuw. Het is een eigenaardig besef dat dit oeroude ritme momenteel compleet verstoord is. Door het coronavirus is onze kerk nu op zondagmorgen stil omdat het onmogelijk is als gemeente samen te komen. En velen van ons beseffen de waardevolle essentie van dat samenkomen, juist nu het niet mogelijk is. We hebben elkaar nodig als gemeenschap. Een dienst om God en elkaar te ontmoeten waarbij het Woord, het gebed, de liederen en de zegen essentieel zijn, maar beslist ook in het verlengde daarvan de koffie en de onderlinge ontmoeting na de dienst. Wat missen we dat ontzettend deze dagen!

We zijn op deze nieuwe situatie ingesprongen met een alternatief op de website van onze kerk. Afgelopen weken is een mini-dienst opgenomen van orgelspel, lezing, overdenking en gebed. De eerste keer voelde het voor mij erg onwennig in een bijna lege kerk te spreken. Onze voorzitter Emmy Janssen zat alleen in de kerk. Hein van Kooij bediende de techniekknoppen en Koos Damman zat boven bij het orgel. Van te voren had ik een kaarsje aangestoken in de stiltehoek. Dat hielp om de gedachten te concentreren. Steeds brandt bij de opname nu ook de Paaskaars zodat iedereen die luistert zich ook verbonden mag weten met het licht van Christus.

We krijgen veel positieve reactie op dit woord en deze klank voor de zondag. Het bereik op internet is flink groter dan het reguliere aantal kerkgangers. We proberen voor komende week over te schakelen van een audio-weergave naar een heuse video-opname van deze nieuwe vorm van liturgie vanuit onze kerk. Kijkt u zelf maar op internet of dit lukt.

Daarnaast zijn we gestart met een wekelijkse Nieuwsbrief van onze kerk zolang deze situatie duurt. U kunt zich hiervoor aanmelden bij Mariejanne de Waart secretaris@grotekerkmuiden.nl

Ook hebt u vast al gehoord dat op woensdagavond om 19.00 uur de kerkklokken luiden. Dit in het kader van de nationale oproep tot gebed. Ook in Muiden klinken deze klokken van hoop en troost uit de torens van onze beide kerken.

Met al deze veranderingen proberen we te bereiken, dat we ondanks corona wél verbonden blijven, met elkaar, met onze traditie en met onze geloofsbronnen.

Stille Week

Deze week onderweg naar Pasen heet in de traditie van de kerk de Stille of Goede Week. Merkwaardig is dat wij, nu onze samenleving voor een belangrijk deel is stilgevallen, die stilte dit jaar ook extra zullen beleven. Hoe gaan we daarmee om? De kerkdiensten in de Stille Week zijn voor velen - en zeker ook voor mijzelf - een hoogtepunt in het kerkelijk jaar. De concentratie

op de betekenis van de lijdensweg van Jezus en zijn opstanding krijgen deze dagen een extra dimensie vanwege de uitzonderlijke omstandigheden. We zien elke dag nieuwe cijfers en statistieken rond corona en horen van mensen van wie hun bestaan balanceert op de grens van leven en dood. Zo krijgen lijden en verlossing deze stille week een ongekennde lading.

Wat ik enorm zal missen is het ingetogen avondmaal op de Witte Donderdag in kleine kring als gedachtenis aan Christus' Laatste Avondmaal. Extra bijzonder zou het zijn omdat deze dag nu valt op 9 april, dat is de sterfdag van de Dietrich Bonhoeffer. Dit jaar is het precies 75 jaar geleden dat deze invloedrijke theoloog en icoon van verzet, moed en menselijkheid vlak voor de overgave van Duitsland werd vermoord. Zijn gedachtenis zal in de internetdienst van Witte Donderdag een bijzondere plaats innemen. Een citaat van Bonhoeffer voor deze tijd: 'Niet alleen de angst is besmettelijk, maar ook de rust en de vreugde'.

Maar ook zal ik deze Stille Week de jammerklacht van Goede Vrijdag missen en de wake op Stille Zaterdag waarin we het licht van Christus verwelkomen met de vlam van de nieuwe paaskaars in een donkere kerk. En dan de paasmorgen met eerst het paasontbijt en daarna de feestelijke ochtenddienst. We zullen ons zo goed en zo kwaad als het kan behelpen. Hopelijk kunt u thuis op wat voor manier dan ook even stilstaan bij de bijzondere achtergrond van deze dagen. De Engelsen noemen het niet voor niets de Holy Week. In de korte internet-overdenkingen met muziek zullen we in ieder geval proberen te laten zien en horen dat de kerk niet stil blijft, maar vanuit deze vertrouwde plek juist deze dagen woorden van geloof, hoop en liefde doen klinken.

Uithouden en in contact blijven

Alle activiteiten van onze kerk zijn voor deze maar ook voor de volgende maand afgelast: de gespreksgroepen, de ontmoetingsavonden van het groot-huisbezoek, de gemeentevergadering en Andermaal, alhoewel mede met deze gezamenlijke maaltijdgroep aan een paas-alternatief wordt gewerkt door verschillende (ouderen-)organisaties in Muiden.

Als kerkenraad kunnen wij ook niet bij elkaar komen. Wel heeft het moderamen inmiddels een eerste video-vergadering achter de rug. Nieuwe dimensies openen zich voor ons.

Om in deze bijzondere tijd met elkaar verbonden te blijven en het uit te houden: aarzel niet om te bellen met uw contactpersoon van onze kerk of iemand van de kerkenraad. Wij zijn er voor elkaar!

Voorjaar

Het heeft iets onwerkelijks. Miljoenen mensenlevens en vele samenlevingen staan onder druk vanwege een wereldwijde pandemie. Ondanks de vele zorgen om onze gezondheid en de onzekerheid over hoe lang deze situatie nog zal duren, breekt ondertussen het voorjaar gewoon door. De ontluikende natuur trekt zich er niets van aan. In onze tuin is het ineens

lente. De zanglijster nestelt weer, net zo een nieuw koppeltje tortelduiven, evenwel zonder succes. De kastanjeboom springt open uit de winterstand. Narcissen bloeien en een spreeuw geniet 's avonds in de dakgoot weer van het zonlicht.

Zo zal het straks ook Pasen zijn. Niet gewoon, want het is nu een bijzondere tijd. Maar wel met de verkondiging van het evangelie van een opgestane Heer. Dat de boodschap van Pasen, dat Liefde en Licht sterker zijn dan lijden en dood, ons deze komende tijd mag sterken. Ik wens u allemaal gezegende Paasdagen.

Met een hartelijke groet ds. Gerben Hoogterp.

KERKENRAAD.

De kerkenraad vergaderde op 10 maart 2020. Na de bezinning werd de agenda gevolgd. De spandoeken voor de Actie Kerkbalans waren goed zichtbaar. Op 1 mei is de expositie

“75 jaar bevrijding - Muiden tijdens de tweede Wereldoorlog” in de kerk en wordt geopend door burgemeester Ter Heegde. Op 4 mei zal een korte herdenking in onze kerk zijn. Alle jaarverslagen 2019 en financiën werden besproken. Op zondag 3 mei na de kerkdienst is de jaarvergadering en kunnen de gemeenteleden vragen stellen en eventuele opmerkingen bespreken. In de maand maart zijn er verschillende activiteiten gepland: Laudato Si in de RK pastorie, bezoek aan de Assoenat Moskee te Weesp en kennismaken met de kerkenraad van Weesp. De adressen voor de groot-huisbezoeken in april zijn bekend gemaakt. Dit jaar lukt het de Jozefschool niet om Palmpasestokken te maken. Jitty Meinders is een aantal jaren bij de schuldhulpmaatjes betrokken geweest en wil nu stoppen. Daarom is hier een vacature voor. De werkzaamheden voor de toegang tot Rehoboth zijn gestart. Inmiddels hebt u begrepen dat het coronavirus ook in Nederland is uitgebroken. Dat houdt in dat voor zover bekend alle bovengenoemde activiteiten niet door kunnen gaan. Middels onze wekelijkse nieuwsbrief en via onze website wordt u volledig op de hoogte gebracht over hoe nu verder. De adviezen van de overheid en de deskundigen moeten we opvolgen om zo het coronavirus onder controle te krijgen, te verminderen en uiteindelijk te stoppen. Persoonlijke ontmoetingen worden afgeraden. Maar gelukkig is er telefoon en internet om zodoende toch met elkaar verbonden te zijn en te kunnen communiceren. Zoals koning Willem Alexander in zijn toespraak zei:” we kunnen het coronavirus niet stoppen, maar het eenzaamheidsvirus wél”.
Mariejanne de Waart

Nieuwsbrief

Zolang de coronacrisis duurt, proberen we wekelijks op zaterdag een Nieuwsbrief rond te mailen of voor wie geen computer heeft te bezorgen. Iedereen van wie wij een e-mailadres hebben kan deze digitale Nieuwsbrief ontvangen. Anderen ontvangen een print. Wilt u deze Nieuwsbrief ontvangen of weet u nieuwe belangstellenden, laat het even weten door een mailtje naar secretaris@grotekerkmuiden.nl of via de telefoon: 0294-261279

Diaconie

Nu we allemaal in de coronacrisis zijn beland, kunnen we niet collecteren in de kerk,

Als u aan de aangegeven doelen iets wil bijdragen, dan kunt u het op de rekening van de diaconie storten: NL14 RABO 0343 1501 07 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente Muiden

Zondag 12 april Pasen: Kinderen in de knel

Onderwijs geeft kansarme kinderen een toekomst.

In India worden duizenden kastenloze Dalit-kinderen gediscrimineerd en buitengesloten. Samen met lokale partnerorganisaties wil Kerk in Actie via deze kinderen het onderdrukkende kastensysteem en de cirkel van armoede doorbreken. Tijdens voor en naschoolse bijeenkomsten krijgen Dalit-kinderen huiswerkbegeleiding, muziek-, dans- en sportlessen. Zo krijgen ze meer zelfvertrouwen en verbeteren hun schoolprestaties. Ook wordt er veel aandacht geschonken aan de thuissituatie van de kinderen.

Het gezamenlijke project met Muiderberg heet Tunafasi: dit betekent: "We all have place".

Tunafasi project in Congo: We hebben allemaal een plek in deze wereld

Tunafasi werkt aan het vergroten van de zelfredzaamheid en gezondheid van kinderen en jongeren met een beperking in arme landen. Want wie gezond is, kan deelnemen aan de maatschappij en kan zelfredzaam zijn en ontsnappen aan de armoede. Tunafasi wil de levens van de kinderen met een beperking blijvend veranderen. Er wordt gewerkt aan het toegankelijk maken van medische zorg en onderwijs voor de allerarmsten, dus ook voor ouders en kinderen met een beperking. Deze groep wordt vaak gediscrimineerd en buitengesloten. Zelfredzaamheid en lokale inbedding van de activiteiten is essentieel voor blijvende veranderingen. Daarom werken we samen met gemeentebesturen, ziekenhuizen en scholen. Zij zijn uiteindelijk degenen die verantwoordelijk zijn voor de meest kwetsbaren in hun omgeving. Binnen 4 jaar moet het project door kunnen gaan zonder de steun vanuit Tunafasi in Nederland. Tunafasi betekent in het Swahili "We all have a place". Tunafasi is in april 2019 opgericht door Betteke de Gaay Fortman, al jaren woonachtig in Muiderberg. Het project is ontstaan vanuit een samenwerking met Gilbert Muturutsi uit Uvira, een provinciestadje in Oost-Congo. Door zijn organisatie zijn er al 932 kinderen met een

beperking geïdentificeerd. Wij hebben de ambitie om met dit project de zelfredzaamheid voor deze 932 kinderen met hun beperking, hun ouders en de gemeenschap te vergroten. Deze aanpak is inmiddels in Nepal bewezen. Het wiel wordt dus niet opnieuw uitgevonden. Tunafasi heeft de volgende kernwaarden hoog in het vaandel: gelijkwaardigheid, niemand blijft achter en elk kind is er één, en waardigheid. De bijdrage aan Tunafasi worden direct aangewend voor blijvende veranderingen in de levens van deze 932 kinderen in Uvira, Oost-Congo.

Betteke zittend achter in het midden op foto 1, staand op foto 2

Op zondag 8 maart was er een paasgroetenactie, speciaal voor gedetineerden in Nederland. Gelukkig waren we op tijd en zijn ze naar Utrecht opgestuurd, van daaruit worden ze verdeeld over de gevangenissen. Heel hartelijk bedankt voor deze actie.

Het zondagse bloemetje wordt nu elke week, persoonlijk naar één van onze gemeenteleden gebracht, met een hartelijke groet speciaal in deze moeilijke tijd.

Een bloemengroet ging naar:

- 9 – 2 fam. J. Bleeker-de Boorder
- 16 – 2 mevr. W. Hak-Visser
- 23 – 2 fam. D. Rozendaal-Wever
- 1 – 3 mevr. L. Brouwer-Leenhoven
- 8 – 3 mevr. T. Zeeman-Bruyn
- 15 – 3 dhr. P. van Nieuwenhuizen
- 22 – 3 fam. K. Wiegert-Engels
- 29 – 3 mevr. M. Nijmeijer-Nijland

Namens de Diaconie willen wij u veel geduld en doorzettingsvermogen toewensen.

Geeske Nauta en Jitty Meinders

Collecte eerste kwartaal 2020

5- 2020	Diaconie	€ 76,95
	Kerk	€ 53,85
12-1-2020	Diaconie	€ 48,90
	Kerk	€ 39,20
19-1-2020	Stap verder	€ 58,80
	Kerk	€ 46,70
26-1-2020	Raad van Kerken	€ 247,16
2-2-2020	Stap verder	€ 60,30
	Kerk	€ 46,10
9-2-2020	Catechese/Educatie	€ 51,60
	Kerk	€ 37,10
16-2-2020	Werelddiaconaat	€ 49,70
	Kerk	€ 34,60
23-2-2020	Diaconie	€ 57,80
	Kerk	€ 39,95
1-3-2020	Voorjaarszending	€ 84,50
	Kerk	€ 47,60
8-3-2020	Exodus	€ 63,65
	Missionair werk	€ 46,55
15-3-2020	geen kerkdienst	€
	geen kerkdienst	€
22-3-2020	geen kerkdienst	€
	geen kerkdienst	€
29-3-2020	geen kerkdienst	€
	geen kerkdienst	€

De begrafenis van de Heere Jezus

De vrouwen bij het graf van Jezus

De Heere Jezus openbaart zich aan Maria Magdalena

Activiteitencommissie

Vanwege de algemene maatregelen om het coronavirus te 'beteugelen' zijn concerten en andere evenementen die in maart en april in onze kerk zouden plaatsvinden afgelast. En ook op het gebied van de zomerexposities zijn er wijzigingen. De schilderijtentoonstelling verschuift naar volgend jaar en van de expositie "75 Jaar Bevrijding – Muiden tijdens de Tweede Wereldoorlog" is de startdatum in elk geval uitgesteld tot 6 juni a.s. Mochten er nog meer wijzigingen noodzakelijk zijn dan worden deze gepubliceerd op de website van de Grote Kerk van Muiden, op de betreffende sub-pagina onder het tabblad "activiteiten": <https://www.grotekerkmuiden.nl/services>
Geen uitgebreide beschrijving van toekomstige gebeurtenissen in onze kerk daarom dit keer, maar een verwijzing naar de website van onze kerk, waar het laatste nieuws te vinden is.

Als het volgende kerkblad verschijnt zijn 4 en 5 mei al voorbij. Dat lijkt nog 'ver weg' maar de tijd gaat soms snel. Recent las ik het volgende:

***"Gedenken
is het verleden in het heden brengen
met het oog op morgen."***

Het impliceert wijsheid en hoop.
En dát wensen we u allen toe, niet alleen rondom 4 en 5 mei, maar ook in deze bizarre periode van onzekerheid rondom onze volksgezondheid in het algemeen.

Hopelijk kunnen we op niet al te lange termijn onze kerkdeuren weer openen voor allerlei bijeenkomsten, want dát is een teken dat voorzorgsmaatregelen tegen het coronavirus ons dagelijks leven niet langer meer bepalen. Tot die tijd geldt:

zorg goed voor uzelf én voor een ander!

Namens de Activiteitencommissie,
Anja van Capelle

Protestantse Gemeente Muiden

Grote of Sint Nicolaaskerk Kerkstraat 3, 1398 AJ Muiden

Vergadergebouw Rehoboth Kloosterstraat 6

Predikant ds. G.J. Hoogterp
De Pauw 1, 1398 CT, tel. 769042
e-mail: ghoogterp@grotekerkmuiden.nl

**Kerkenraad:
voorzitter** mevr. E.W. Janssen-Stam
Burg.de Raadsingel 8, 1398BE, tel. 261912
e-mail: voorzitter@grotekerkmuiden.nl

secretaris mevr. M. de Waart
De Lange Gangh 20, 1398 CX, tel. 261279
e-mail: secretaris@grotekerkmuiden.nl

postadres kerkenraad Kloosterstraat 6, 1398 AM, Muiden

**Diaconie
voorzitter:** mevr. J.H. Meinders-Rodenburg
De Lange Gangh 13, 1398CV, tel. 261790
e-mail: diaconie@grotekerkmuiden.nl

**College van Kerkrentmeesters
voorzitter:** H. ter Beek
Het Hert 10, 1398EJ, tel. 263411
e-mail: cvk@grotekerkmuiden.nl

penningmeester: R. van Meurs
De Pauw 5, 1398 CT, tel. 0858780434
e-mail: penningmeester@grotekerkmuiden.nl

website www.grotekerkmuiden.nl

Activiteitencommissie secretariaat: mevr. A. van Capelle-Goor
Amersfoortsestraatweg 69-B14, 1403 AP Bussum
e-mail: acgrotekerkmuiden@gmail.com
Voor informatie over gebruik van de Grote Kerk:
tel.0294 264298 (b.g.g.: 0294 263398 of 085 8780434)

rekeningnummers

Kerk	NL20RABO0343150484 t.n.v. Protestantse Gemeente Muiden
	NL66INGB0000225618 t.n.v. Protestantse Gemeente Muiden
Diaconie	NL14RABO0343150107 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente Muiden
Zending	NL38RABO0343154234 t.n.v. Zending Protestantse Gemeente Muiden
Activiteitencommissie	NL73RABO0157098486 t.n.v. Activiteitencommissie Grote Kerk Muiden
Kerkblad	NL61RABO0157017222 t.n.v. Kerkblad Het Open Huis, Muiden

Kopij drukwerk email: drukwerk@grotekerk@gmail.com

Abonnementenadministratie: mevr. M. Eggebeen-de Haan
Vondelstraat 20, 1398XL, tel. 0294 263427,
e-mail: kerkbladgrotekerk@gmail.com
jaarabonnement **€ 12,50**
Postabonnement (incl. frankeerkosten) **€ 20,-**

Inleveren kopij voor het volgende kerkblad bij:
mevr. M. Eggebeen-de Haan
e-mail: kerkbladgrotekerk@gmail.com
uiterlijk donderdag 14 mei 2020

Geachte gemeenteleden,

In het beleidsplan 2019-2023 wordt op de mogelijkheid gewezen om de kerk in de toekomst te beschouwen als een open podium voor religieus-maatschappelijke thema's. Dat vond ik een inspirerend voorstel. Daarom heb ik in het kerkblad van december 2019 gemeenteleden opgeroepen in de toekomst kopij aan te dragen over thema's die kerk en samenleving betreffen. Helaas hebben zich tot op heden nog geen vrijwilligers gemeld.

Inmiddels zijn we getroffen door een coronapandemie, die ons de komende tijd aan huis zal binden. De uitbraak van het SARS-CoV-2 virus staat niet op zichzelf. Deze is voorafgegaan door andere pandemieën zoals de Mexicaanse griep, de Hongkonggriep en de Aziatische griep; voeg daarbij de epidemische veeziekten, waarbij miljoenen dieren geruimd moesten worden. Kun je deze rampen los zien van de branden, overstromingen en droogte die de wereld teisteren? Door deze gebeurtenissen besloot ik de periode van thuisisolatie te gebruiken als een tijd van bezinning. Maar waarop zou je je moeten bezinnen? Onze predikant ds. Hoogterp drukte het treffend uit in zijn overdenking van 15 maart jl.: 'Corona houdt ons een spiegel voor'. Hij heeft gelijk. We moeten de blik op onszelf richten. Confronteren de problemen die zich in de wereld voordoen ons niet op indringende wijze met onze eigen levensstijl? Op het ogenblik werk ik aan een serie columns voor het kerkblad. Daarin doe ik een poging de moderne westerse levensstijl te typeren. Aan de hand van een beschrijving van onze omgang met voedsel, taal, seksualiteit, autoriteit, internet, sociale media, toerisme, sport en drugs probeer ik onze levensstijl in beeld te brengen.

Een beschrijving van onze levensstijl is nog geen bezinning. Daartoe moet de vraag naar onze persoonlijke verantwoordelijkheid gesteld worden. In hoeverre heeft onze levensstijl gevolgen voor het klimaat, de gezondheid, de samenleving en de rechtstaat? Waar ligt onze verantwoordelijkheid? Bij het beantwoorden van deze vragen laat ik mij leiden door een filosoof en een theoloog. Tijdens hun leven hebben Hannah Arendt en Dietrich Bonhoeffer inzichten geformuleerd die voor onze tijd nog steeds grote betekenis hebben. Met behulp van hun gedachten is het mogelijk

onze levensstijl en onze verantwoordelijkheid in een politiek en theologisch perspectief te plaatsen.

Zowel voor Hannah Arendt als voor Dietrich Bonhoeffer heb ik al jaren grote belangstelling. In 1974-1975 studeerde ik aan de New School for Social Research in New York, waar Hannah Arendt doceerde. Ik beschouw het nog steeds als een groot voorrecht dat ik haar een jaar lang van nabij mocht meemaken. Ongetwijfeld behoort zij tot de meest oorspronkelijke politieke denkers van onze tijd. Hannah Arendt studeerde filosofie bij Martin Heidegger en Karl Jaspers. Tijdens de opkomst van de nazi's behartigde zij verschillende joodse belangen. In 1933 vluchtte zij uit Duitsland naar Parijs. Nadat de nazi's Frankrijk binnenvielen werd zij tijdelijk geïnterneerd. Voordat in Frankrijk de deportaties van Joden begonnen vluchtte zij naar de VS. Tijdens en na de oorlog maakte zij een diepgaande studie over totalitaire overheersing. Vanuit het besef dat de massamoord op de Europese Joden een ongeëvenaard dieptepunt is in de westerse beschaving, ging zij op zoek naar de betekenis van politieke vrijheid in de moderne wereld.

Dietrich Bonhoeffer is voor u geen onbekende. Regelmatig verschijnen in het kerkblad gedichten van zijn hand. Ik heb Bonhoeffer aan de Vrije Universiteit leren kennen. In het werkcollege van prof. Van Riessen stond *Verzet en overgave* (de verzameling van teksten die Bonhoeffer in de gevangenis heeft geschreven) centraal. Bonhoeffer studeerde in Tübingen, Berlijn en New York. In 1931 werd hij privédocent in Berlijn. Na de machtsovername door Hitler ontstond een felle strijd tussen de officiële Staatskerk en de Belijdende kerk. Net als Hannah Arendt verliet Bonhoeffer Duitsland in 1933. Hij aanvaardde een baan als

predikant van twee Duitse parochies in Londen. Twee jaar later keerde hij terug naar Duitsland. Hij werd belast met de leiding van de predikantenopleiding van de Belijdende kerk in Finkenwald. In 1937 werd het seminarie op last van de Gestapo gesloten. In 1939 verliet Bonhoeffer Duitsland opnieuw om aan de dreigende dienstplicht te ontkomen. De gedachte om als dienstplichtige de eed op de Führer af te leggen was voor hem onaanvaardbaar. Hij aanvaardde een uitnodiging om gastcolleges te geven in New York. In de VS kreeg hij wroeging omdat hij Duitsland verlaten had. Vanuit een gevoel van verantwoordelijkheid voor het christelijke leven in Duitsland keerde hij terug. Hij raakte betrokken bij de actieve verzetsbeweging die streefde naar een gewelddadige omverwerping van het nazi regime. In 1943 werd hij gearresteerd. In de gevangenis in Tegel schreef hij zijn baanbrekende teksten over het christendom. Vlak voor het einde van de oorlog werd hij in het concentratiekamp Flossenbürg opgehangen.

Arendt en Bonhoeffer hebben elkaar niet gekend. Op het eerste gezicht bewogen zij zich op heel verschillende terreinen. Arendt probeerde de catastrofe van totalitaire overheersing achter zich te laten in een zoektocht naar eerherstel van politiek. Bonhoeffer zocht naar een actueel christendom in een tijd die hij 'religie-loos' noemde. In hun visie op het kwaad en in hun kritiek op de samenleving staan zij dicht bij elkaar. Waar het gaat om de liefde, de verantwoordelijkheid voor de wereld en de betekenis van Jezus vullen zij elkaar zelfs aan. Maar het belangrijkste zijn hun nagelaten inzichten waarop wij ons nog steeds kunnen oriënteren.

Hierbij nodig ik u van harte uit mee te denken over onze levensstijl en persoonlijke verantwoordelijkheid.

Laat u inspireren door de wijze waarop Arendt en Bonhoeffer het hoofd hebben geboden aan de bedreigingen van hun tijd?

En helpt u mee hun gedachtegoed opnieuw tot leven te brengen?

Al uw reacties zijn meer dan welkom!

In kopij voor het kerkblad of in gesprekken in en om de kerk.

Bart Prins

Teruggetrokken

Kwetsbaar leven sparen.
Keuzes maken.
Afwachten
op 't antwoord van de natuur.
Vogels fluiten
dapper de toekomst tegemoet.

Ter Apel en Lesbos op slot.
Alsof de buitenstaander binnen brengt
wat hier al rondwaart.
Die ander minder van belang dan wij.
Hun hel in het niet van onze angst

Kerk dicht.
Maar nieuwe wegen leiden
in deze wereld vol angst en vogelzang.
Een nieuwe boodschap.
Ontmoeten zonder ontmoeting.

Uw geloof roept, zegt Jezus.

Evelien Vrolijk, Kerk in Actie consulent